

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SÖL. Ö.

LETO XII. — STEVILKA 3

MAREC 1979

POSTNINA PLAČANA

PREDLOG GOSPODARSKEGA NAČRTA ZA LETO 1979

V temeljnih organizacijah je v razpravah predlog količinsko-finančnega plana za leto 1979.

KOLIČINSKI PLAN

Predlog količinskega plana gozdarske proizvodnje temelji na 10-letnem gospodarskem načrtu območja Slovenj Gradec.

Blagovna proizvodnja je planirana v višini 215.794 m³ oblovine, od tega 197.880 m³ iglavcev in 17.914 m³ listovca. Za nego, obnovo in varstvo gozdov je planiranih 18.560 delovnih dni.

Centralno lesno skladišče planira skladiščno manipulacijo 84.432 m³ oblovine iglavcev in lupljenje 46.708 m³ iglavcev ter predelavo rezanih tramov v količini 13.000 m³.

Žagarska proizvodnja planira razrez 116.000 m³ hlodovine iglavcev. V okviru razpoložljive količine planira žaga Mislinja razrez 24.000 m³ hlodovine in obratovanje v dveh izmenah, žaga Otiški vrh 39.000 m³ hlodovine in obratovanje v dveh izmenah, žaga Mušenik 20.000 m³ hlodovine in obratovanje v dveh izmenah, žaga Vuhred 31.000 m³ hlodovine in obratovanje v dveh izmenah ter TSP Radlje 2.000 m³ hlodovine in obratovanje v eni izmeni. Izkoristek hlodovine iglavcev planiramo v višini 65 odst.

Tovarna ivernih plošč planira proizvodnjo na osnovi 4-izmenskega obratovanja in planira proizvodnjo 100.000 m³

navadnih in vodoodpornih ivernih plošč, 2.500.000 m² oplemenitenih ivernih plošč, 275.000 m² robno obdelanih plošč in 35.000 m² post-forming plošč.

Finalna proizvodnja planira optimalno izkoriščanje razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti v dveh in deloma v treh izmenah, pri čemer upošteva tržne potrebe in razmere na domačem in tujem tržišču.

Delavci Lesne Slovenj Gradec smo ob smrti tovariša Edvarda Kardelja poslali Centralnemu komiteju ZKS žalni telegram z naslednjo vsebino:

Delavci Lesne Slovenj Gradec smo globoko pretreseni ob nenadomestljivi izgubi našega velikega voditelja tov. Edvarda Kardelja, revolucionarja in borca za oblast delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Obljubljamo, da bomo to veliko praznino, ki je nastala z izgubo velikana delavskega razreda, pomagali zapolniti z realizacijo njegovih idej v praksi.

Z njegovimi ožjimi sodelavci in družino delimo globoko žalost.

Delavci Lesne Slovenj Gradec

So ljudje, ki s smrtjo ničesar ne izgubijo, postanejo celo več in Edvard KARDELJ je tak človek

Tovarna pohištva Pameče planira proizvodnjo v skladu z investicijskim programom in načrtuje proizvodnjo:

— furnirani vratni podboji	kosi	80.000
— obloge	m ²	600.000
— pohištveni elementi	m ²	60.000
— rolo omarice	kosi	35.000
— letve — razne	tm	300.000

Tovarna pohištva Prevalje planira proizvodnjo na obstoječih in na rekonstruiranih proizvodnih zmogljivostih in načrtuje naslednjo proizvodnjo:

— furnirana vratna krila	kosi	137.000
— klasična vratna krila	kosi	25.000
— klasični vratni podboji	kosi	36.000
— gradbeni elementi	kosi	30.000
— za suho vgradnjo vrat		
— zaboji za Železarno	kosi	1.250

Tovarna stavbnega pohištva Radlje planira naslednjo proizvodnjo:

— IZOLIR okna	kosi	25.000
— klasična okna	kosi	20.000
— parapeti	m ²	800

Tovarna oken Podvelka planira proizvodnjo elementov za IZOLIR okna (podboje, krila, izolirno steklo in PVC rolete) v vsklajeni količini s tovarno stavbnega pohištva Radlje in na prostih proizvodnih zmogljivostih:

— intro okna	kosi	40.000
— fiksna okna	kosi	6.000
— izolirno steklo	m ²	10.000
— za eksterno prodajo		
— letve vseh vrst	tm	228.000
— PVC profili	tm	360.000

Obseg transportne in servisne dejavnosti planira temeljna organizacija na osnovi razpoložljivih zmogljivosti z vključitvijo nove proizvodnje v mehanični delavnici.

Temeljna organizacija Gradnje planira izgradnjo in rekonstrukcijo gozdno-kamionskih cest v okviru plana investicijskega vzdrževanja delovne organizacije.

Obseg turistične dejavnosti planira temeljna organizacija na podlagi sprejetega sanacijskega programa in dinamike izgradnje novih zmogljivosti.

Temeljna organizacija Nova oprema planira naslednjo proizvodnjo:

— oblazinjeno pohištvo	kosi	54.180
— vzmetnic	kosi	80.500
— poliuretanskih blazin	ton	460

Obseg nabave in prodaje planira temeljna organizacija Blagovni promet v skladu s planom proizvodnje in vezave zalog gotovih izdelkov.

Obseg dela delovne skupnosti je planiran na osnovi svobodne menjave dela med delovno skupnostjo in temeljnimi organizacijami v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v DO.

PLAN PRODAJE

Osnova plana prodaje je plan proizvodnje, ki temelji na realno ocenjenih tržnih možnostih, sklenjenih samoupravnih sporazumih in pogodbah, sklenjenih s prometnimi in drugimi organizacijami.

Vrednostni plan prodaje je planiran na podlagi veljavnih cenikov, internih dogovorov, samoupravnem sporazumu o družbeno-ekonomskih osnovah skupnega prihodka, pogodbah in predvidenem povišanju cen med letom. **Za izračun neto prodajnih cen so planirani naslednji povprečni popusti:**

— žagan les domači trg	0 %
— trami in ladijski pod	0 %
— navadne iverne plošče	1,25 %
— oplemenitene iverne plošče	3 %
— vodoodporne iverne plošče	0 %
— furnirane obloge	3 %
— furnirani podboji domači trg	3 %
— furnirana vratna krila	3 %
— klasična vratna krila	3 %
— masivni podboji	3 %
— rolo omarice	3 %
— intro okna	3 %
— fiksni elementi	3 %
— izolir okna	3 %
— klasična okna	3 %

PLAN ZAPOSLENIH IN OSEBNI DOHODKI

Osnova plana zaposlenih so:

Število proizvodnih delavcev, število potrebnih delavcev za kritje bolezni, število delavcev za kritje izostankov iz dela (letni dopusti, izredni dopusti) in število režijskih delavcev. Pri delovni skupnosti je osnova plan dela posameznega sektorja.

Za leto 1979 je planirano naslednje število zaposlenih:

TOZD	Poprečno število zaposlenih	
	v letu 1978	planirano za leto 1979
GO Mislinja	68	66
GO Slovenj Gradec	49	47
GO Črna	165	160
GO Radlje	158	169
CLS Otiški vrh	44	47
TOK Slovenj Gradec	41	41
TOK Dravograd	19	18
TOK Ravne	37	38
TOK Radlje	41	39
Transport in servisi Pameče	146	153
Gradnje Slovenj Gradec	94	103
Turizem Slovenj Gradec	22	25

NEPOZABNO

10. februar je bil dan, kot so vsi drugi zimski dnevi: siv, hladen, brez sonca. V svet je odjeknila novica: UMRL JE NAŠ KARDELJ!

Spomnil sem se dneva, ko nas je obiskal na domu. Takrat sem ga videl od blizu in on se je z mano pogovarjal. V začetku mi je bilo nerodno, kajti vedel sem, da je to mož, ki ga pozna ves svet po njegovih naprednih mislih in idejah. Toda z mano je bil tako prisrčen, domač, da je ta občutek kmalu minil. Pri povedoval nam je, o svojih vnukih in iz njegovih besed je izžarevala ljubezen do otrok. Spraševal nas je o šoli in o našem življenju v hribih. Po dveurnem obisku smo se poslovili. Vsem nam

je prisrčno stisnil roko. Rekli smo mu: »Nasvidenje!« on pa je zmajal z glavo in dejal: »Mogoče!« Potem je sedel v avto in se skupaj s soprogo Pepco in spremstvom odpeljal. Dolgo sem zrl za njim. Nisem mogel verjeti, da nas je obiskal. Še dolgo so mi odmevale njegove besede, njegove prisrčnosti kar nisem mogel pozabiti.

Tudi danes ne morem verjeti, da ga ni več med nami, saj mi še vedno stoji njegova podoba pred očmi, še vedno slišim njegovo govorjenje, mehko božajoče. Takega dogodka ni mogoče pozabiti.

Grabner Lojzi
Javorje

Revolucije so vedno obtoževali za nesvobodo, čeprav so nastajale prav zaradi tega, da bi jo ukinile. Kontrarevolucije pa so se vedno hvalile s »svobodnjaštvom«, čeprav se lahko vsilijo in obdržijo samo z nasiljem.

E. Kardelj

TOZD	Poprečno število zaposlenih	
	v letu 1978	planirano za leto 1979
Žaga Mislinja	55	57
Žaga Otiški vrh	70	76
Žaga Mušenik	49	52
Žaga Vuhred	81	85
TIP Otiški vrh	224	275
TP Pameče	218	301
TP Prevalje	158	162
TSP Radlje	80	94
TO Podvelka	174	196
Nova oprema	316	318
Delovna skupnost	185	206
Blagovni promet	89	106
Skupaj	2.583	2.834

Povečanje zaposlenih predvidevamo po planu za 251 delavcev oziroma 9,71 %.

Za leto 1979 planiramo 17 % povečanje vrednosti točke, poprečno izplačane v vseh temeljnih organizacijah v prvih devetih mesecih leta 1978. Po posameznih temeljnih organizacijah je višina planiranih osebnih dohodkov ugotovljena po samoupravnem sporazumu o razporejanju čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Sektor za plan, analize in informacije

Mati in družina

Poleg hitro se menjajočih današnjih časov moderne tehnike in znanosti, ki terjajo od človeka dodatne obremenitve, smo v zadnjih petdesetih letih opazili tudi velike spremembe v družbenem življenju in položaju žena.

Nekdaj dojilje, varuhinje in vzgojiteljice svojih otrok, gospodinje svoji družini so danes še dodatno zaposlene izven doma. To terja od njih

vedno večje napore. Prav zaradi te prezaposlenosti se mora danes žena pri načrtovanju potomstva umakniti v ozadje in mirno, trezno premisliti, kaj pomeni biti mati, kakšne so njene dolžnosti in ali bo sposobna to važno poslanstvo dobro opraviti.

Da bi pravilno ocenili mesto matere v družini, bi omenili ugotovitve Johna Spencea, ki je v tisočih družinah

Zdravi otroci so naš ponos

Ob prazniku, 8. marcu čestitamo vsem delavkam in kmečkim ženam

UREDNIŠKI ODBOR ZA IZDAVANJE
GLASILA VIHARNIK

primerjal okolje z zdravjem otrok. Ugotovil je prevladujoč dejavnik — zmoglost matere. Če je odpovedala ona, so trpeli njeni otroci, oz. če je bila s svojo preudarnostjo in pogumom življenju kos, je bila varuh njihovega zdravja. Mati se nam torej pokaže kot temeljni steber družinskega kroga, kot glavni čuvaj otrokove blaginje.

Ljudem, kot tudi drugim živim bitjem, so potrebne družbene skupnosti — družine. Družina je tista temeljna enota družbe, ki skrbi za varno okolje, ki zagotavlja naraščanju zadovoljevanje potreb, hkrati pa do skrajnosti omejuje nevarnosti za zdravje. Družina mora skrbeti za varstvo in gotovost otroka vse dotlej, da je sam sposoben skrbeti zase v tem zapletenem svetu.

Zdravje otroka je odvisno od treh glavnih dejavnikov: dednosti, okolja in od zmož-

nosti tistih, ki morajo skrbeti, da se otrok znajde v takšnem okolju, ki ustreza njegovim potrebam. Za dednost in okolje je odgovorna družina, mati pa je odgovorna za polovico dednosti in za celotno okolje med nosečnostjo.

ŠKODLJIVOSTI MED NOSEČNOSTJO:

Danes nam je znano, kolikšen pomen ima za razvoj otroka materino zdravje med nosečnostjo. Odkar so se rdečke in zdravilo talidomid zastrašilno pojavile na obzorju, se je pozornost obrnila tudi k drugim boleznim, zdravilom in na kakovostno hrano, ki jo dobiva razvijajoči se plod skozi posteljico. V maternici je plod popolnoma odvisen od matere glede kisika in hranilnih snovi, odplavljanja ostankov, toplote, zaščite... Jasno je, da lahko mnoge nepravilnosti otroka izvirajo prav iz škodljivih

Clovek kot družbeno bitje je lahko svoboden samo toliko in v takšni meri, kolikor so svobodni vsi drugi ljudje, se pravi v isti meri, v kateri je svobodna družba kot celota.

E. Kardelj

snovi, ki pridejo do otroka od matere.

Noseča mati se mora truditi za čim boljše zdravje, za čim kvalitetnejšo, zdravo prehrano ter redno strokovno varstvo med nosečnostjo, ob porodu in po njem.

HRANJENJE IN NEGA OTROKA:

Nepravilno hranjenje otroka lahko ogroža njegovo zdravje. Hranjenje ni več tako preprosto, kot je bilo nekdanj. Trgovine so sicer dobro založene in jamčijo, da je hrana najboljša; še zdaleč pa ni najprimernejša. Ko hrano kupujemo, moramo vedeti, kakšna je zdrava prehrana in kakšne so potrebe pri posameznih članih družine.

Najpomembnejše je hranjenje v prvih šestih mesecih življenja. Velik pomen pripisujejo dojenju. Mamice bi se morale zavedati, da je dojenje največja dota, ki jo lahko dajo svojemu otroku. Nadomeščanje mleka z umetno prehrano ima svoje slabe strani, sploh v razvijajočih se deželah, kjer ni vedno na razpolago pravih nadomestkov.

Za pravilen telesni in duševni razvoj je poleg sodobne, zdrave prehrane potrebna tudi pravilna nega otroka. Vsega tega se lahko bodoča mamica nauči v materinski šoli, ki jo obiskuje ali šele bo obiskala v zadnjem mesecu nosečnosti. Šola uspešno deluje na Ravnah na Koroškem že leto dni, v Slovenj Gradcu in Radljah ob Dravi pa bodo z njo začeli v letošnjem letu. Mamice, ki se zanimajo za materinsko šolo, in so iz Dravograda, se lahko vključijo v materinsko šolo na Ravnah.

VARSTVO OTROKA:

Čeprav so družbene službe in zasebna varstva še tako dobro organizirana, vsakodnevne varstva in pozornosti matere, ki je že po naravi zavzeta za dobro svojega otroka, ni moč nadomestiti. Kaj doživlja dojenček, ko ga nenadoma pahnemo v tuje

naročje, ne moremo analizirati. Idealno bi bilo, da bi skozi prva otroška leta vodila otroka mati!

PRVA POMOČ IN PREPREČEVANJE NEZGOD:

Tudi ko se zgodi nesreča, bo mati prva zraven. Da bo njen ukrep pravilen, mora vedeti osnove prve pomoči in imeti na zalogi zdravila in povoje za vsakdanjo potrebo. Veliko nesreč je mogoče odvrniti, če starši dovolj poznajo otrokovo obnašanje in vedo, kaj lahko pričakujejo od radovednih in podjetnih otrok. Mati, ki pusti vrelo vodo v doseg otrokovih rok, in oče, ki je pustil steklenico s smrtno nevarnim razpršilom za mrčes na tleh, ravnata skrajno neodgovorno, ker ne pomislita, kako hitri in radovedni so otroci.

NAČRTOVANJE DRUŽINE:

Ko načrtujemo potomstvo, se moramo zavedati odgovornosti. Otroke naj bi imeli samo starši, ki si jih žele, ki so jim pripravljene dati dom, ljubečo skrb in temeljne življenjske potrebščine. Otroku sta potrebna oče in mati, ki živita v dolgotrajnem, medsebojnem razumevanju. Statistike iz nekaterih držav, ki navajajo podatke o družinah z enim rednikom in o slabih gmotnih razmerah, nam govorijo tudi o slabšem telesnem in čustvenem zdravstvenem stanju otrok. Za odstranjevanje teh težav moramo povečati odgovornost za medsebojne odnose, moramo se bolj seznaniti z načrtovanjem družin, širiti moramo vzgojo za življenje, kamor spada tudi spoštovanje človeka.

Članek poklanjamo ob 8. marcu, dnevu žena, vsem ženam — materam in bodočim mamicam v dobro njihovih družin. Obenem vam ob vašem prazniku iskreno čestitamo!

Referat za zdravstveno vzgojo KZD

Ob

8. marcu

Ob 8. marcu, ko se spominjamo mnogih žena — mater, ko se pogovarjamo o tej ali oni materi, se mi zdi prav, da predstavim bralcem REK MATILDO, p. d. Bromanovo iz Stražišča pri Prevaljah.

Mlada zakonca sta 1962 leta stopila na OZARE zapuščenih BROMANOVIH njiv, zapuščene domačije. Bilo je treba začeti na novo, pravzaprav z žlico.

A kaj kmalu je bilo zaslišati v hlevu mukanje živine, brnenje kmetijskih strojev. Preorane njive so dišale, kot svež kruh.

Trije otroci so veselo vriskali ob topli ljubezni staršev.

A februarja leta 1971, ko je teloh že ponujal svoje cvetove, je pri Bromanu zaječalo, umrl je mladi gospodar.

Mlada žena ni vrgla puške v koruzo. V svoji veliki bolečini ni klonila. Vzravnala se je in na svoje mlade rame naložila še četrti vogal hiše.

Treba je vzdržati je dejala. Treba je ohraniti otrokom

Rek Matilda

dom, ohraniti grunt, za kate-rega je živel mož.

Bila je to za mlado ženo velika žrtev, a kmetija ni propadla. V veliko pomoč so ji bili tudi sosede.

Naj ji letos telohov cvet, ki ga je na Brinjevi gori toliko, ne prinese žalosti, naj ji vzcveti v dar — namesto rož, ki bi jih ji dal mož.

Takih in sličnih primerov je še veliko, a za tokrat ta primer, ki kaže, kako veliko breme zmorejo žene.

V. Gerl

Mati

Trdno, kot obzidje stojiš
in braniš svoj dom.
Tudi, če bijejo TE
ne kloneš k tlom.

Puštic strupenih nešteto
oklepa TVOJGA ne prebije,
če prav srce pod težo vsega
še komaj bije.

Ko trudne oči se za vedno zapro,
ko črna te pokrije gomila,
še takrat o mati,
še takrat boš klonila.

V. Gerl

DOPISUJTE V GLASILO

REALIZACIJA SREDNJEROČNEGA PLANA RAZVOJA 1976—1980

V samoupravnem sporazumu o temeljih plana razvoja TOZD in DO LESNE Slovenj Gradec za obdobje 1976 — 1980 smo se dogovorili o dolgoročni uskladitvi medsebojnih potreb in interesov razvoja DO.

Razvoj gozdarstva; obnova, nega, varstvo gozdov, sečnja, gradnje gozdno kamionskih cest, investicije v tehnično opremo gozdarstva, transporta in gradbene dejavnosti itd. . . ., poteka po planiranih predvidevanjih. Investicijska vlaganja v lesno industrijo v tem obdobju niso potekala v željenih rokih, zaostajamo za ca. 1 leto. Vzrok počasnejše realizacije investicij je pred vsem zaradi težav pri načrtovanju in vsklajevanju invest., finansiranju investicij, uvoza opreme, pridobivanju soglasij, projektiranju projektov, pomanjkanju strokovnega kadra itd. . . .

Po prioritetenem redu samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja pa je bila realizacija investicij naslednja (SS o temeljih plana razvoja TOZD in delovne organizacije LESNE Slovenj Gradec za obdobje 1976 — 1980, stran 8 in 9):

1. skupina

— investicije za normalno izkoriščanje obstoječih proizvodnih kapacitet, ki se financirajo iz lastnih sredstev TOZD (enostavna reprodukcija).

Investicije, realizirane po planu.

— Izgradnja gozdno-kamionskih cest.

Zaradi pridobivanja bančnih kreditov je bil realiziran večji obseg investicij, kot po planu.

— Izgradnja centralne mehanične delavnice v okviru TOZD Transport in servisi.

Investicija, realizirana.

— Izgradnja naprave za kurjenje skorje v TOZD TIP Otiški vrh.

Oprema nabavljena iz uvoza, dokončanje investicije v tem, srednjeročnem obdobju.

2. skupina

— rekonstrukcija žagalnice v TOZD žaga Mušenik.

Oprema nabavljena iz uvoza, investicija končana konec leta 1979.

— Prestavitev in rekonstrukcija TSP Radlje na novo lokacijo.

Investicija v teku.

— Dovršitev rekonstrukcije v TOZD TP Prevalje.

Investicija končana v letu 1979.

— Postavitev lupilne linije na TOZD žaga Mušenik.

Investicija končana konec leta 1979.

— Postavitev lupilne linije in izgradnje lesnega skladišča na novi lokaciji v Radljah, v okviru TOZD gozdarstvo Radlje.

Investicija končana v letu 1980.

3. skupina

— Postavitev naprav za nadaljno obdelavo ivernih plošč v TOZD TIP Otiški vrh.

Investicija realizirana, razen strojev in opreme za mozičenje rezkanja itd. . . .

— Postavitev transportnih naprav za transport odpadkov med TOZD CLS, TOZD žaga Otiški vrh in TOZD TIP Otiški vrh.

Investicija v fazi tehnološke obdelave.

— Prestavitev žage Vuhred na novo lokacijo.

Investicija bo realizirana konec leta 1979, oziroma v letu 1980.

4. skupina

Programske in projektne priprave za preusmeritev proizvodnje v TOZD žagi Mislinja.

Projektiranje idejnih projektov.

— Rekonstrukcija žagalnice TOZD žaga Otiški vrh.

Projektiranje idejnih projektov.

— Postavitev obrata za lepljenje konstrukcije na novi lokaciji v Radljah.

Nameravana investicija odložena.

— Postavitev nove linije za oplemenitenje v TOZD TIP Otiški vrh.

Investicija že realizirana.

Za planirane investicije smo predvideli združevanje sredstev za skupne naložbe in razvojne programe. V letu 1978 smo že združevali sredstva na osnovi sovlaganja (nova lokacija Radlje — manj razvito območje, TOZD žaga Mušenik). Glede finansiranja in načrtovanja investicij smo se povezovali tudi z drugimi delovnimi organizacijami, s katerimi smo poslovno-tehnično povezani (SLOVENIJALES Ljubljana, ANGROSERVIS Beograd).

V zaključni fazi je SS o dohodkovnih odnosih pri skupnih proizvodih. Najbolj pereče primere pa smo reševali v preteklem obdobju že z dohodkovnimi odnosi na področju deviz (interne devizne premije) pri skupni proizvodnji IZOLIR oken (TOZD TO Podvelka in TOZD TSP Radlje), pri žaganem lesu (hlodovina žagan les) itd. . . .

Za bolj učinkovito in racionalno opravljanje prodajne in nabavne funkcije smo s 1/1-1979 ustanovili TOZD BLA-GOVNI PROMET.

Sektor za tehnologijo in raziskave

SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST LESNE

V Lesni smo takoj po izidu zakona o združenem delu pristopili k njegovemu izva-
janju. Ponovno smo analizirali nekatere dele delovnega procesa, da bi na tej podlagi organizirali nove TOZD, kjer so bili zato dani pogoji. Rezultat analiz sta temeljna organizacija Turizem in temeljna organizacija Blagovni promet, ki sta že konstituirani in Interna banka, ki pa je še v postopku konstituiranja.

Pri institucionalnem organiziranju združenega dela v Lesni smo imeli na začetku precejšnje težave, zaradi katerih smo zapravili tudi precej dragocenega časa. Težko se je namreč bilo opredeliti ali naj bo Lesna sestavljena organizacija združenega dela ali pa organizirana tako, kot je sedaj, ko združuje 23 temeljnih organizacij združenega dela, delovno skupnost in Interno banko, ki šele nastaja.

Pri uresničevanju zakona o združenem delu pa obstajajo še vedno težave, ki nam onemogočajo, da bi lahko hitro in učinkovito izpeljali nekatere določbe tega zakona, tako kot jih zamišljamo in želimo. To so dohodkovna razmerja med temeljnimi organizacijami, svobodna menjava dela med delavci temeljnih organizacij in delavci skupnosti ter nagrajevanje po delu, zlasti režijskih delavcev v temeljnih organizacijah in delavcev delovne skupnosti. Ko smo pristopili k reševanju teh vprašanj, smo naleteli na ovire, ki jih je potrebno odstraniti prej, preden se bomo lotili meril za urejanje teh razmerij. Za ta področja ugotavljamo, da še nimamo ustrezne podlage, na kateri bo stala celotna zgradba ekonomskih odnosov. Manjka nam dobra notranja organizacija s podrobno opredeljenimi delovnimi nalogami in opravili ter njihova razmejitev na posamezne nosilce (temeljne organizacije — delovna skupnost in

med posameznimi deli delovne skupnosti). Ker je ureditev teh vprašanj izredno zahtevna naloga, smo pritegnili k njihovemu reševanju tudi zunanje strokovne inštitucije in strokovne sodelavce.

Pri tem pa ne smemo prezreti dejstva, da ta področja v praksi že kar dobro urejamo. Podlago za dohodkovne odnose in svobodno menjavo dela že imamo v naših veljavnih samoupravnih splošnih aktih. Te so za združevanje dela in sredstev na družbeno-ekonomskih osnovah skupnega dohodka solidna podlaga in jo dopolnjujemo s posebnimi samoupravnimi sporazumi, za vsak posamezen primer združevanja dela in sredstev, med tem ko se o udeležbi v skupnem prihodu v podrobno sproti samoupravno dogovarjamo in rešujemo z letnim planom.

Dohodkovna razmerja na družbeno-ekonomskih osnovah skupnega prihodka imamo idejno dobro zastavljena in vemo kaj hočemo, vendar ne moremo izbirati poti, ki bi nas ne pripeljala le do polovičnih in površnih rešitev. Zato je prav, da gradivo strokovno dobro pripravimo, pa četudi bo zato potrebno nekaj več časa. Kar zadeva udeležbe na skupnem prihodu v prometu blaga in storitev s trgovinskimi organizacijami združenega dela pa je treba povedati, da je to vprašanje še povsem odprto, saj se trgovinske organizacije združenega dela obnašajo po starem in se ni čuditi, da je nas prav to obnašanje prisililo k temu, da smo organizirali temeljno organizacijo Blagovni promet. Tudi na področju svobodne menjave dela nismo povsem na začetku in lahko trdimo, da je delovna skupnost že plačana za svoje delo po ceniku del, čeprav le-ta še ni tako kvaliteten, kot ga predvidevamo po izpeljavi organizacije delovne skupnosti in opredelitvi delovnih opravil in nalog. Za

delitev OD imamo veljavno sprejete samoupravne splošne akte, vendar pa z merili, ki so podlaga OD posameznega delavca ali skupine delavcev, ne moremo biti zadovoljni. Čeprav so samoupravni splošni akti s področja razporejanja OD in delitve osebnih dohodkov in skupne porabe doživeli v lanskem letu več sprememb in dopolnitev, le-te še vedno ne zagotavljajo resničnega nagrajevanja po delu. To velja zlasti za delavce iz neproizvodne sfere, medtem ko so delavci v proizvodnji skoraj v celoti vezani na normo ali druga podobna merila.

V lanskem letu smo s samoupravnimi splošnimi akti uredili ekonomska in samoupravna razmerja kooperantov in delavcev, ki združujejo svoje delo in sredstva v temeljnih organizacijah kooperantov. Splošni akti s katerimi smo uredili ta področja so zaradi spremenjenega zakona o združevanju kmetov ostali kot predlog in niso prišli do referenduma. Tako je to področje ostalo ponovno predmet obravnave in prilagajanja novim zakonskim določbam, odpirajo pa se tudi nekatere dileme, ki v kooperaciji na področju gozdarstva še niso razčiščene, ker ni znano, kako bo k njihovi rešitvi pristopil novi zakon o gozdarstvu, ki se šele prilagaja. V okviru uresničevanja zakona o združenem delu pa smo v letu 1978 normativno uredili vsa ostala področja. Vse temeljne organizacije in delovna skupnost, razen temeljnih organizacij kooperantov, so sprejele samoupravne sporazume o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo in delovno skupnost, statute in pravilnike s področja delovnih razmerij, razporejanja čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter v glavnem vse samoupravne splošne akte za področja, ki jih v de-

lovni organizaciji enotno urejamo zaradi skupnega pomena in skupnih interesov temeljnih organizacij.

Ti splošni akti so:

1. samoupravni sporazum o osnovah plana delovne organizacije
2. samoupravni sporazum o združevanju temeljnih organizacij v delovno organizacijo
3. statut delovne organizacije
4. samoupravni splošni akt o opravih in nalogah, ki jih delavci opravljajo v zunanjetrgovinskem prometu
5. samoupravni sporazum o združitvi v interno banko
6. statut interne banke
7. samoupravni sporazum, ki ureja področje cen in pogoje prodaje
8. samoupravne splošne akte s področja urejanja in izdajanja internega glasila in še nekatere druge samoupravne splošne akte, s katerimi začasno urejamo posamezna področja.

Prilagoditev samoupravnih splošnih aktov k določbam zakona o združenem delu je zahtevala tudi ponovno prigrasitev pri registrskem sodišču. Prigrasitev je v glavnem opravljena z izjemo, da bomo naknadno, po sprejetju zaključnega računa morali dostaviti sodišču še sporazume in bilance o razdelitvi pravic in obveznosti za novo organizirane temeljne organizacije, ter spremembe, ki bodo nastale v zvezi z organiziranjem temeljnih organizacij kooperantov po določbah zakona o združevanju kmetov.

Predvidevamo, da bomo v letošnjem letu s pomočjo zunanjih sodelavcev temeljito uredili tudi vprašanja dohodkovnih odnosov, svobodne menjave dela in nagrajevanja po delu.

Oto Štraser

RAZVOJNA USMERITEV DO LETA 1985

Razvojna usmeritev gozdarstva gozdno gospodarskega območja Slovenj Gradec 1981—1985.

Srednjeročni razvojni program gozdarstva v območju bo podan v 10-letnem območnem gozdno-gospodarskem načrtu, ki bo izdelan v letu 1980 in vsklajen s srednjeročnim razvojnim programom gozdarstva in lesarstva v Sloveniji.

Osnova bodočega razvoja in programa vlaganj v gozdarsko dejavnost je sedanji območni gozdno-gospodarski načrt, samoupravni sporazum o temeljih plana gospodarjenja z gozdovi in o osnovah za vsklajevanje razvoja gozdnega in lesnega gospodarstva v obdobju od 1976—1980 v Sloveniji, dosedanja vlaganja v enostavno in razširjeno reprodukcijo, stopnja mehaniziranosti gozdne proizvodnje, odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami in razvoj gozdnih fondov ob upoštevanju razvoja vseh splošno-koristnih funkcij gozdov, zaradi katerih je gozdarstvo dejavnost posebnega družbenega pomena.

Vlaganja v gozdarstvo delimo v dve veliki skupini:

- v biološka vlaganja
- v tehnična vlaganja

Biološka vlaganja v gojenje gozdov; to je obnovo, nego in varstvo gozdov, bomo izvajali v dosedanjem obsegu, to je na 3,5 % vseh gozdnih površin letno. Poudarek bo tudi v bodoče na negi gozdov. Pri obnovi gozdov bo naša usmeritev v snovanju prirodnih, mešanim rastiščem, prilagojenih stabilnih sestojev. S sajenjem bomo obnavljali le do 30 % obsega obnove s poudarkom na vnašanju vrednejših drevesnih vrst. Vlaganja v varstvo gozdov bodo v skladu s potrebami, pri čemer bo veljala posebna skrb vsklajenemu lovstvu in gozdnemu gospodarstvu. Drevesničarska proizvodnja in semenarska služba bo ostala v dosedanjem obsegu. Potrebna pa bodo manjša vlaganja v posodobitev te proizvodnje.

Tehnična vlaganja delimo v izgradnjo gozdnih prometnic in vlaganja v tehnično opremo za pridobivanje lesa in gradnjo gozdno-kam. cest. V preteklem obdobju je bila zgrajena osnovna mreža gozdno-kamionskih cest, zato bo težišče vlaganj v prihodnem obdobju v izgradnji sekundarne mreže in gozdnih vlak. Še posebna pozornost pa bo posvečena rekonstrukciji že obstoječih cest in utrjevanju zgornjega ustroja ter asfaltiranju glavnih, najbolj obremenjenih gozdnih prometnic.

Pri posodabljanju gozdne mehanizacije bodo vlaganja usmerjena v dopolnitev in zamenjavo sedanjih traktorjev, gozdarskih kamionov, žičnic in strojev za izgradnjo gozdnih cest ter druge opreme.

Te investicije se bodo povečale za 20 — 30 % v primerjavi s preteklim desetletjem, da se bomo razvijali pri pridobivanju lesa vzporedno z ostalimi gozdno-gospodarskimi območji in zagotavljali kontinuirano oskrbo lesne industrije z lesom.

Sreče človeku ne more dati niti država, niti sistem, niti politična partija. Avantgardne sile socializma in socialistična družba imajo potemtakem lahko samo en cilj — da glede na možnosti danega zgodovinskega trenutka ustvarijo razmere v katerih bo človek kar najbolj svoboden pri takšnem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko — na podlagi družbene lastnine in proizvodnih sredstev — svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo. To je samoupravljanje.

E. Kardelj

Skladiščno predelovalne kapacitete se bodo razvijale vzporedno z rekonstrukcijami primarne žagarske proizvodnje na območju Radelj, Otiškega vrha in Mušenika. To pa bo omogočilo obdelavo gozdnih sortimentov na mehaniziranih skladiščih in tehnologijo proizvodnje dolžinskega lesa v lubju.

Posebno pozornost bomo tudi v bodoče posvetili kadrovanju, izobraževanju in izboljšanju pogojev dela gozdnih delavcev. Pred vsem bo potrebno organizirati delo na terenu tako, da bodo vsi delavci stanovali v urbaniziranih naseljih z urejenimi vrtci in šolami.

Turistična dejavnost se bo razvijala po že izdelanem projektu, s katerim bodo vsklajena tudi vlaganja.

Sektor za dejavnost gozdarstva

RAZVOJNA USMERITEV LESARSTVA DO LETA 1985

V srednjeročnem obdobju 1976—80 imamo na investicijskem področju zelo velike naložbe, ki se bodo zaključile v začetku naslednjega srednjeročnega obdobja. Zato predvidamo, da bomo v naslednjem 5-letnem obdobju imeli na lesno industrijskem področju manj intenzivne investicije. Novo zgrajene kapacitete moramo organizirati do popolne izkoriščenosti, si pridobiti takšno kadrovsko strukturo, da bo zagotavljala realizacijo predvidenih rezultatov investicij in jih dopolnila v smislu večje racionalnosti poslovanja. Ker smo v tem obdobju gradili veliko na tujih finančnih virih bomo imeli velike obveznosti kreditov, kar pa nam onemogoča večja nova vlaganja. Večji poudarek bomo dali tudi razvoju TOZ BLAGOVNI PROMET in avtomatski obdelavi podatkov.

Na lesno industrijskem področju se razvojno-investicijsko usmerjamo v naslednjem srednjeročnem obdobju po TOZD-ih v naslednje investicije:

TOZD Žaga MUŠENIK

— dokončanje rekonstrukcije obrata in razvojna usmeritev v proizvodnjo embalaže.

TOZD Žaga VUHRED

— postavitve obrata na novo lokacijo in razvoj pol finalne proizvodnje.

TOZD Žaga MISLINJA

— izgradnja obrata — preorientacija proizvodnje.

TOZD Žaga OTIŠKI VRH

— postavitve pred-sušilnice in rekonstrukcija žagalnice in enostavna reprodukcija.

TOZD TIP OTIŠKI VRH

— tehnološke izboljšave (obdelava ploskovnih elementov in enostavna reprodukcija).

TOZD TP PAMEČE

— dokončanje investicije in enostavna reprodukcija.

TOZD TSP PREVALJE

— dokončanje investicije, rekonstrukcija starega obrata, enostavna reprodukcija.

TOZD TP RADLJE

— postavitve obrata na novo lokacijo, enostavna reprodukcija.

TOZD TO PODVELKA

— rekonstrukcija obrata v smislu vskladitve proizvodnega programa z novo lokacijo Radlje in sanacijskega programa.

TOZD NOVA OPREMA

— razširitev programa lesnega obrata vsklajeno z razvojem nadomestne proizvodnje v TOZD žaga Maslinja, reorganizacija tapetniškega obrata, razvoj poliuretana, povečanje kapacitet vzmetnic enostavna reprodukcija.

Sektor za tehnologijo in raziskave

VARSTVO PRI DELU V LESNI INDUSTRIJI V LETU '78

Poznavanje delovnih nezgod je osnova preventivne dejavnosti varstva pri delu, zato tudi zelo dosledno analiziramo vzroke in vire poškodb.

Z analizo nezgod za leto 1978 ugotavljamo, da število nezgod

pri transportnih delih nenehno narašča in da bo v bodoče potrebno sestaviti program ukrepov za odpravo vzrokov in virov poškodb. Z analizo smo tudi ugotovili, da število nezgod narašča z utrujenostjo,

zato bo potrebno v sodobne tehnološke postopke vgraditi tudi sodobne transportne naprave in s tem izločiti težka fizična dela. S programom ukrepov, ki bodo plod skupine

strokovnjakov: od tehnologa, zdravnika, do strokovnjaka, ki dela v proizvodnem procesu, bo možno doseči rezultate na področju varstva pri delu, kot si jih želimo.

ANALIZA NEZGOD V LESNI INDUSTRIJI V LETU 1978

TOZD	Povp.	Število nezgod				Število izgubljenih dni				%	%	indeks 78 : 77
	št. zaposl.	na delu	na poti	skupaj	na delu	na poti	skupaj	na eno nezgo.	na enega zaposl.	nezgod v l. 1977	nezgod v l. 1978	
Z. Mislinja	55	4	—	4	44	—	44	11,0	0,8	3,5	7,2	234
Ž. Otiški vrh	70	4	—	4	33	—	33	8,3	0,5	7,8	5,7	73
Z. Mušenik	49	5	—	5	99	—	99	19,8	2,0	4,0	10,0	250
Ž. Vuhred	81	6	—	6	63	—	63	10,5	0,8	11,3	7,4	65
TIP Otiški vrh	224	22	1	23	286	18	304	13,8	1,3	10,3	8,9	86
TP Pameče	250	15	5	20	342	56	398	20,1	1,6	6,0	8,0	133
TP Prevalje	158	5	3	8	20	25	45	9,0	0,3	8,3	5,1	61
TSP Radlje	80	10	2	12	79	18	97	8,1	1,2	15,7	15,7	95
TO Podvelka	174	20	4	24	100	27	127	5,29	0,7	7,8	13,7	175
Skupne službe	123	1	1	2	15	20	35	17,5	0,3	2,6	1,6	61
Skupaj les. ind. v l. 1978	1264	92	16	108	1081	164	1245	11,5	0,9	8,0	8,5	106
Skupaj les ind. v l. 1977	1181	86	8	94	892	105	997	10,6	0,8	0,8	—	—
Indeks 78 : 77	107	107	200	115	121	156	125	108	112	100	—	—

Iz analize za tekoče leto (tabela 1) pa lahko ugotovimo, da je pogostost in resnost nezgod v primarni proizvodnji dokaj visoka. Ugodno lahko ocenimo varstvo v TIP Otiški vrh, še vedno pa je preveč nezgod v tovarni stavbnega pohištva v Radljah in v tovarni oken Podvelka. Zaradi primerjave vam posredujemo stanje nezgod za obdobje 10. let za celo

panogo lesne industrije. Ti podatki so v primerjavi s podatki za lesno industrijo v Sloveniji še dokaj ugodni, saj je povprečje nezgod za celotno panogo lesne industrije v vseh letih za 1—2% višje kot v naši delovni organizaciji.

V preteklem letu je bila samo ena težja poškodba v TP Pameče.

Pregled nezgod za obdobje 1968—1978

leto	št. zaposl.	št. nezgod	št. nezg. dni	resnost nezgod	pogostost nezg. na 100 zap.
1968	527	52	1562	20,4	9,8
1969	525	49	1414	28,8	9,3
1970	556	56	1184	21,1	10,1
1971	606	58	1197	22,1	8,9
1972	668	72	1885	26,1	10,7
1973	913	96	1803	18,1	10,5
1974	1017	85	1879	22,1	8,4
1975	1067	112	1580	14,1	10,5
1976	1110	115	1540	13,3	10,4
1977	1181	94	997	10,6	8,0
1978	1264	108	1245	11,5	8,5

Porast števila nezgod na poti na delo in z dela pa bo potrebno ta problem reševati s širšo družbo.

Kot pereč problem varstva pri delu se vedno bolj pojavlja poklicno obolenje sluha s trajnimi posledicami. Smatramo, da bodo morali tehnologi pri uvajanju nove tehnologije dosledneje upoštevati normative o dovoljeni jakosti ropota. Izobraževanje človeka, je investicija, ki se najbolj obrestuje pri varnem opravljanju dela, zato smo tudi v pretek-

lem letu opravili poučevanje o varnem delu s preizkusom znanja v TO Podvelka in TP Prevalje. Preizkus znanja so opravili tudi vsi vzdrževalci in delavci pri delih, kjer je možnost nezgod večja. Iz navedenih podatkov sklepamo, da skušamo stanje varstva izboljšati, da pa nam to vedno ne uspe, zato naj bo naloga nas vseh preprečevanje nezgod z vsemi ukrepi, ki so nam na razpolago.

Franja JURJEC, varn. ing.

NOVICE IN DOGODKI V NAŠIH TOZD

TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

V prejšnji številki VIHARNIKA smo vas na kratko obvestili o požaru, ki je 11. 1. 1979 izbruhnil v skladišču gotovih izdelkov v TOZD TP Prevalje.

Uprava javne varnosti je s preiskavo ugotovila, da je požar povzročil kompresor, ker se je v zaganjaču kompresorja olje segrelo do take temperature, da je začelo goreti. Požar je opazil eden izmed delavcev popoldanske izmene. Delavci TOZD in domača desetina gasilcev so takoj začeli gasiti. Na pomoč so jim prišli tudi člani Gasilskega društva Prevalje in Ravne ter gasilci Železarne Ravne. Kljub hitri intervenciji ni bilo mogoče ničesar reševati iz gorečega objekta. Glavna naloga gasilcev je bila preprečiti, da bi se požar razširil na druge proizvodne objekte. Pri tem pa je veliko pripomogel tudi sneg na obstoječih objektih. Ocenili so, da so preprečili za preko dve milijardi din škode, medtem ko ocenjujejo škodo, ki je nastala zaradi požara na 370 milijonov din.

Pogorelo je 3061 podbojev »Raduha«, 369 slepih podbojev, 69 kom. klasičnih vratnih kril, 3000 m² orehovega furnirja, 40 m² oblog (izrezi iz vratnih kril), nekaj nekompletnih kovačev in skladiščni prostor. Popolnoma je uničen kompresor. Sedaj morajo uporabljati navadne kompresorje gradbincev, ki pa so veliko slabši in vplivajo na težave v proizvodnji. Izračunali so, da je bilo zaradi požara izgubljenih 1400 delovnih ur.

Delavci temeljne organizacije Tovarna pohištva Prevalje se zahvaljujejo sosednjim gasilskim društvom za izredno hitro in strokovno pomoč pri gašenju požara.

I. R.

Temelj vseh svoboščin in pravic delovnih ljudi in občanov v naši socialistični družbi je pravica do samoupravljanja.

E. Kardelj

S SESTANKA KS OO ZSMS

Delavski svet delovne organizacije je v lanskem letu sprejel sklep, naj bo mladinska organizacija organizator družbenoekonomskega izobraževanja mladincev in delavcev Lesne. Ta sklep je koordinacijski svet OO ZSMS z vso resnostjo takoj začel izvajati. Dne 16. dec. 1978 je organiziral seminar, o katerem smo že poročali v prvi številki Viharnika. Drugi seminar bodo organizirali dne 24. marca, ki bo v bistvu nadaljevanje prejšnjega. Teme bodo ostale iste, le da bodo udeleženci seminarja v temeljnih razpravah o samoupravljanju, dohodkovnih odnosih in nagrajevanju po delu poskušali izoblikovati svoja stališča in s tem vplivati na čimprejšnjo rešitev še odprtih vprašanj s teh področij. Ponovno bodo poslušali, kakšna je vloga mladih v SLO. Tokrat bodo seznanjeni o tem, kakšne bi bile njihove naloge v slučaju vojne.

Mladinci pa so pripravili tudi predlog programa izobraževanja za leto 1979. Po tem predlogu bodo organizirali predavanja v vseh temeljnih organizacijah na naslednje teme:

1. Planiranje v združenem delu — 9 ur
2. Dohodek in dohodkovni odnosi — 9 ur
3. Nagrajevanje po delu — 9 ur
4. Racionalizacija, inovacije in investicije — 9 ur
5. Organizacija in informacije v združenem delu — 9 ur
6. Organizacija, poslovanje, organizacijske enote in strokovne službe — 9 ur
7. Samoupravljanje in delegatski sistem — 12 ur
8. Mladina in splošni ljudski odpor — 6 ur.

Predavanja bodo skozi vsoto leto in se bodo ciklično ponavljala tako, da bodo zajete vse temeljne organizacije. Predlog programa izobraževanja bodo obravnavali prihodnji mesec.

Mladinci pa bodo poleg seminarjev organizirali še dru-

ge akcije. V mesecu marcu bodo organizirali ogled smučarskih poletov v Planici. V maju in juniju predvidevajo

dve krvodajalski akciji, že sedaj pa pripravljajo razstavo likovnih del delavcev in kmetov kooperantov Lesne. Otvoritev te razstave bo 25. maja v eni izmed naših temeljnih organizacij.

Na sestanku KS OO ZSMS dne 22. februarja 1979 je mentor koordinacijskega sveta Jože Pučko, z ozirom

na to, da bo v kratkem odšel v pokoj, predal mentorstvo Francki Jurjec. Pri prevzemu nove funkcije je Jurječeva dejala, da je težko prevzeti funkcijo, ki jo je predhodnik opravljal zelo uspešno, vendar se bo potrudila, da bo mladina še nadalje dobro delala.

I. R.

S sestanka KS OO ZSMS

Znanje, delo, izobraževanje

Obdobje v katerem živimo, je izredno dinamično. Priča smo zelo hitremu razvoju tehnike in tehnologije, saj je vse več tehničnih rešitev, ki postanejo zastarele in neuporabne že prej kot v desetih letih. Prav tako se z uveljavljanjem samoupravljanja zelo hitro spreminjajo tudi naši družbeni odnosi. Iz dneva v dan raste proizvodnja materialnih dobrin, tako tistih, ki so potrebne za življenje kot drugih, s katerimi si življenje olepšujemo. Celoten razvoj gre v smer lažjega, bolj avtomatiziranega in visoko produktivnega dela, ki pa zahteva tudi drugačnega delavca. Vse manj je pomembna fizična moč in spretnost, vse bolj postaja pomembno znanje. Ta ugotovitev velja za visoko zahtevna delovna opravila v enaki

meri kot za srednje in manj zahtevna dela in naloge.

V procesu učenja v redni šoli pridobljeno znanje hitro zastareva, zato znanje izgubi svojo vrednost, če ga ne obnavljamo in dograjujemo. V današnjem tempu razvoja tehnike zastari znanje že po nekaj letih. Kdor razvoju svoje stroke ne sledi, kdor ne dopolnjuje svojega znanja, ga bo tok življenja in dognanj kmalu pustil ob strani. Sodobne naprave in stroji so vedno narejeni po zadnjih izsledkih v tehničnem in tehnološkem razvoju.

Izobraževanje vse bolj postaja neprestan proces, ki se ne zaključi takrat, ko nam poklicna, tehnična, višja ali visoka šola izda zaključni izkaz ali diplomu o poklicni usposobljenosti, ampak se mora nadaljevati v celotni

dobi človekovega življenja in ustvarjanja. Oblike izobraževanja ob delu so različne, za vse pa je značilno, da so predvsem odvisne od človekove volje in prepričanja v potrebnost dopolnjevanja znanja. Danes poznamo izobraževanje v različnih oblikah: seminarjih, tečajih in šolanjih, ki jih organizirajo šole, delavske univerze, izobraževalni centri ali same delovne organizacije; dopisno izobraževanje; razne oblike izrednega šolanja ter samoizobraževanje.

Razne delovne organizacije za izobraževanje odraslih skušajo svoje izobraževalne programe čimbolj prilagoditi današnjim potrebam delovnega človeka.

Ena takih organizacij je tudi Zavod za tehnično izobraževanje (Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)
braževanje Ljubljana. S svojimi izobraževalnimi programi na tehničnem področju želi s kratkimi seminarскими načini dela pomagati delavcem in jim ponuditi tisto znanje, ki ga ob svojem vsakodnevnom delu najbolj potrebujejo. To so predvsem programi dopolnilnega in funkcionalnega izobraževanja delovodij in skupinovodij; izobraževanje delavcev, ki se ukvarjajo z industrijsko

pnevmatiko in hidravliko, ceneno avtomatizacijo, s preoblikovalno tehniko; izobraževanje delavcev, ki se ukvarjajo s problemi vzdrževanja delovnih sredstev; usposabljanje delavcev za voznika viličarja, upravljalca mostnih žerjavov, kurjača, skladiščnika, telefonista in podobno. V ilustracijo naj navedemo del programa, ki je predviden za meseca marec in april 1979:

— petdnevni seminar PNEVMATIKA V INDUSTRIJI, I. stopnja od 12. do 16. marca,

— petdnevni seminar PNEVMATIKA V INDUSTRIJI, II. stopnja od 16. do 20. aprila,

— štiridnevni seminar HIDRAVLIKA V INDUSTRIJI, I. stopnja od 2. do 5. aprila,

— tridnevni seminar VZDRŽEVANJE HIDRAVLIČNIH NAPRAV od 9. do 11. aprila,

— petdnevni seminar VZDRŽEVANJE VILIČARJEV, od 12. do 17. marca,

— tridnevni seminar ČIŠČENJE IN MAZANJE DELOVNIH NAPRAV, od 20 do 22. marca,

— petdnevni seminar TRŽNA POLITIKA TER NABAVNO IN PRODAJNO POSLOVANJE V OZD, od 9. do 13. aprila,

— dvodnevni seminar PLANIRANJE V ZDRUŽENEM DELU, od 22. do 23. marca,

— usposabljanje za VOZNIKA VILIČARJA, pričetek 5. marca in 2. aprila,

— usposabljanje za KURJAČA NIZKOTLAČNIH KOTLOV, pričetek 16. aprila itd.

Podrobnejše informacije o naštetih in ostalih seminarjih, tečajih in šolanjih Zavod za tehnično izobraževanje redno pošilja izobraževalnim ali kadrovskim službam v delovnih organizacijah.

Delavci, ki jih taka oblika izpopolnjevanja znanja zanima, lahko dobijo informacije v že imenovanih službah ali tudi direktno na zavodu (Ljubljana, Langusova 21, telefon 061 — 22-270).

Slejkoprej se bo moral vsak delavec v naši domovini zavedati, da bo uspešen in produktiven proizvajalec ter dober samoupravljavec le takrat, ko bo imel potrebno znanje za svoje delo. Marsikdo danes tega še ne verjame, se pa bo o tem prepričal jutri ali pojutrišnjem. Kot drugje pa tudi tu velja, da je zamujeno zelo težko nadoknaditi.

Zavod za tehnično izobraževanje Ljubljana

Zgodovinska naloga socialističnih in demokratičnih sil je iskati in krčiti nove poti in odkrivati nove oblike demokracije, ki bodo ustrezale spremenjenim proizvodnim oziroma družbenoekonomskim odnosom, ne pa delati umetne konstrukcije s spajanjem nečesa, kar se ne da spojiti. Tega pa ni mogoče postaviti niti uresničiti, če izhaja iz človeka kot abstraktnega političnega državljana ali iz delavskega razreda kot nekakšnega abstraktnega pojma, ne pa iz konkretnega človeka, osvobojenega eksploatacije in podrejanja političnemu monopolu vseh vrst, ki je neposreden prosilec celotnega kompleksa parcialnih in družbenih interesov.

E. Kardelj

PROBLEMATIKA TOZD GRADNJE

Od 1. VII. 1978 dalje opravlja naša temeljna organizacija samo še dejavnost gradenj, kar je prav gotovo vsem članom delovne organizacije Lesne že znano. Skoraj deset let smo opravljali kot dopolnilno dejavnost turizem. Zakon o združenem delu je narekoval izdvojitve dejavnosti turizma iz dotodanje organiziranosti. Tudi razvoj te dejavnosti se je tako povečal, da je prisilil TOZD Gradnje in turizem v organiziranje dveh temeljnih organizacij.

Kljub ločitvi pa ostaja med temeljnima organizacijama še naprej tesna povezanost. Na osnovi samoupravnega sporazuma združujemo delo pri opravljanju zimskošportnih naprav in ostalih delovnih opravilih.

Prvotni namen vključevanja turistične dejavnosti (smučarske vlečnice) v dejavnost »Gradenj« je bil, da zaposlimo mrtve sezone v zimskih mesecih. Ko pa smo se pozneje začeli ukvarjati še z gostinstvom, se je obseg opravil toliko povečal, da smo morali za stalno zaposliti delavce v turizmu. Izredno neugodne vremenske razmere v nekaj letih nazaj so vplivale na zelo slabe rezultate gospodarjenja v tej dejavnosti. V teh letih smo morali izgubo, ki se je pojavljala v turizmu, na osnovi predpisov najprej pokrivati iz ostanka dohodka gradbene dejavnosti, šele nato so se v kritje izgube vključile tudi ostale temeljne organizacije Lesne. Zaradi tega se nismo mogli razvijati. Ostalo nam je le toliko, da smo lahko krili stroške enostavne produkcije. Obračunavali smo lahko le minimalno stopnjo amortizacije, kar pa je bilo pri močni inflacijski stopnji dinarja usodno za obnovo delovnih sredstev. Na ta način nam je zastarani strojni park povzročal velike probleme pri proizvodnji in organizaciji dela.

Iz navedenega je razvidno, da nam je vključitev turistične dejavnosti v začetku

veliko pripomogla k reševanju problema zaposlitve delavcev v mrtvi sezoni, v zadnjih letih pa je postala TOZD ravno zaradi te dejavnosti reprodukcijsko slabo sposobna. Poleg tega smo imeli v letih krize v lesni industriji, ki je puščala sledove v celotni delovni organizaciji, probleme zaradi splošnega pomanjkanja del v gozdnih gradnjah. Da smo lahko premagovali te težave, smo iskali dela tudi izven delovne organizacije. Tukaj pa smo nleteli na druge probleme. Zastreni predpisi o investiranju že nekaj let nazaj ne dovoljujejo v delovni organizaciji (razen redkih izjem) začeti z investicijskimi deli v začetku leta. Razlog je v tem, da niso pravočasno sprejeti investicijski plani in, da nikoli ni pravočasno pripravljena investicijsko tehnična dokumentacija. Po sprejetju investicijskega plana je ta pretežno vezan še na odobritev raznih kreditov. Tako ne vemo, kdaj bodo izpolnjeni pogoji za pričetek investicijskih del in v kakšnem obsegu. Za nespoštovanje teh predpisov pa so predvidene ostre kazni. Zaradi tega smo prisiljeni prevzemati dela izven delovne organizacije v začetku gradbene sezone. Težave nastopijo potem, ko je treba vsklajevati dela za delovno organizacijo in pred tem sprejeta zunanja dela.

Poleg tega, da vsako leto zelo pozno zvemo za obseg investicijskega plana, pa vedno nastopi še ena neznanaka t. j., koliko del od planiranih bodo izvajali investitorji (temeljne organizacije) sami. Nekatere temeljne organizacije imajo občasno višek delovne sile, zato se marsikdaj odločijo, da bodo gotova dela izvajali sami. To pa nam onemogoča enakomerno zaposlenost tekom leta in se odraža tudi v problemih organizacije dela. Organizacija dela je pri »Gradnjah« še posebej pomembna, ker vsaka napaka na tem področju povzroča velike posledice tako v kvaliteti del kot v stroških.

Cesta do Lubenca

Minilo je že nekaj mesecev, kar sem obljubil Lubenčevim, t. j. na domačiji Pavše Albina pod Uršljo goro, da bom v naše glasilo posredovala njihovo zahvalo Gozdarstvu Ravne, prav posebno direktorju Logar Jožetu, ki je tej mali kmetiji odprl pot v dolino.

Do njih je vsa leta vodila le steza. Gospodar je s solznimi očmi pripovedoval, s kakšno težavo so vozili domov seno, gnoj, itd.

Njihovo veselje je bilo nepopisno, ko je prvič pripeljal na dvorišče avto. Hvaležni so bili kot malo kje.

Da bi se temu v bodoče izognili, bo treba skrbeti za pravočasno sprejemanje investicijskih planov in investicijsko tehnične dokumentacije. Naša temeljna organizacija pa bo morala za tem skleniti trdne dogovore z vsako temeljno organizacijo o obsegu in vrsti del, od katerega pa potem ne sme odstopiti.

Da se bomo v bodoče pravilno usmerjali pri dolgoročnem razvoju naše temeljne organizacije, bomo morali skleniti s temeljnimi organizacijami gozdarstva samoupravni sporazum, ki nam bo zagotavljal dela v okviru razpoložljivih sredstev in, da bomo združevali sredstva za nabavo takšnih delovnih sredstev, s katerimi bomo

kos tehnologiji dela, ki nas čaka v bodoče.

Maks Nabernik

Kratek odmor med delom

Okrog 800 m ceste od odcepa g. ceste do domačije je bilo treba urediti. V bran so se postavile trde skale, ki sta jih premagala strokovnjaka za to delo Drago in Ivan.

Na terenu, kjer bi človek mislil, da je to nemogoče, se je odprla lepa široka cesta. Gospodar je dejal: »Skrbno jo bomo čuvali in vzdrževali!«

Morda bi bilo prav, da omenim, da je pri Lubencu vedno dovolj skute, mleka, smetane, posebno naj izdam, da delajo izredno dober sir v hlebih. To pa je vse namenjeno delovnemu človeku — občanu. Zato je prav, da so dobili cesto, čeprav je etat sečnje majhen.

Prisrčen smeh hčerke Marjane izdaja veselje, ker bo sedaj lažje obnavljati dom, lažje gospodariti.

Se kako je potrebna cesta ljudem, ki živijo pod »KOVSOVO JAMO«, vedo le tisti, ki ta kraj poznajo.

Fotografije je prispeval Edi Kopmajer.

V. Gerl

Muflon- travojed

Ob zelo skromni literaturi o muflonih mi je prišel v roke članek nemškega avtorja Heinza Nollenheidta iz Paderborna z naslovom »Mufloni se širijo v nemških gozdovih.« Članek je zanimiv tudi za naše lovce in gozdarje, saj že nekaj let potekajo pri nas burne debate o odnosu muflon — gozd — lov.

Pravljica je, piše avtor, trditev, da je muflon zadovoljen s travo in da živi predvsem od nje. Raziskovanja v Nordrhein-Westfalen kažejo, da škode, ki jih povzročijo naseljene divje ovce z lupljenjem in objedanjem presega-jo škode, ki jo povzročijo jeleni.

Tudi Nemci so razdeljeni v zagovornike in nasprotnike muflonov. Lovci muflone radi opisujejo, kot skromne travojeđe, ki povzročajo le malenkostna objedanja in ne lupijo drevja dokler so rasno čisti. Muflone predstavljajo kot »zelo razveseljivo obogatitev naših vrst divjadi« in »priporočajo njihovo širjenje na vsa topla področja, kjer divjadi ugaja.« Eksotična divjad, spoštljive trofeje, težek lov, ki budi interese še ne lovcev na muflone, vse to je povzročilo, da so iskali in utemeljevali vzroke za vedno nove naselitve.

KAKŠNE SO PRAVZAPRAV TE DIVJE OVCE?

Je muflon tako neškodljiv, da se naseljevanje lahko nadaljuje brez težav? Ali je po gozdarski in ekološki plati zares tako nepomemben? Ali je obremenitev gozdnega ekosistema z novimi vrstami divjadi tako neznamenita, kot radi trdimo? Naseljuje res le prazne »ekološke niše«?

Odgovore na cel niz vprašanj skušajo najti na razisko-

valni gozdni površini 2,5 km² v vzhodni Westfaliji. Površino porašča mešan bukove gozd z deležem smreke pod 10 %, geološka podlaga je kredni apnenec. Visoke letne povprečne padavine (do 1100 mm) s povprečnimi letnimi temperaturami ca. 8° C zagotavljajo visoke donose mešanih gozdov.

V ta predel so bili mufloni naseljeni v letu 1938. Koliko živali so naselili, katera divjad je tam avtohtona, avtor ne navaja.

Dejstvo pa je, da se je pojavilo prvo lupljenje v letu 1957 in sicer na jesen pri staležu ca. 40 kosov. Trajalo je torej 20 let do prvih poškodb, ki so se v naslednjih letih hitro širile. Pri smreki so postale prve poškodbe lupljenja na koreninah v zimskem času, šele kasneje se je pojavilo lupljenje debel v vseh letnih časih. V 60 letih so se pojavile poškodbe na vseh drevesnih vrstah, to je: bukev, macesen, gorski javor, jesen, lipa, gorski brest, smreka, sitka, duglazija, vrba, hruška, topol. V začetku 70 let je dosegla populacija stalež najmanj 180 komadov, verjetno pa preko 200. V letih 1974/75 so začeli mufloni z masovnim lupljenjem, ki so preseglja vsa črno-gleda pričakovanja. Drevje je bilo obeljeno brez ozira na starost in drevesno vrsto, od 15-letnega letvenjaka do 120 letnega močnega debeljaka, od korenin do 190 cm višine drevja. Tu ni šlo le za vprašanje produkcije lesa, temveč za porušenje celotnega naravnega ekosistema.

RESNICA JE, DA SO MUFLONI SLADOKUSCI

Avtor ugotavlja, da je potrebno poleg lupljenja kritično pregledati tudi objedanje pritalne vegetacije. Pravi, da se je na osnovi literature iz

Na Škofovi domačiji v Trbovljah so udomačili mlado lisico. Sožitje izgleda dobro.

Vzhodne Nemčije, kjer nava-
jajo 60 vol. % trave kot osnovni artikel prehrane, izoblikovalo mnenje, da muflon objeda predvsem travo med drevjem. Analiza 150 želodcev muflonov je pokazala to divjad v drugačni luči. Ostanke hrane so namreč vsebovali 2/3 do 80 % delov iglavcev in listavcev, odvisno od ponudbe okolja.

Avtor je poleg tega ugotavljal prehranjevanje muflonov direktno z opazovanji. Ugotovil je da hodi muflon poleti od sadike do sadike, travo vmes skoraj ne ugrizne, le tu in tam list maline. Mufloni se v vseh letnih časih hranijo z listi, popki in skorjo drevja, trava je manj pomembna. Ta spoznanja so dobro pokrivalo z rezultati drugih raziskav, ki so med drugim ugotovila, da je število objedenih sadik večje

pri muflonih, kot pri jelenjadi in srnjadi.

Evidentno je, da se je zaradi naštetih vzrokov povečal odstrel muflonov (računajo 80% prirastek na stalež vseh ovce), tako v državnih gozdovih, kot tudi v ograjenih privatnih loviščih.

Toda povečan odstrel je napravil muflona tako previdnega, da je postal lov neuspešen. Avtor se sprašuje, če je sploh mogoča redukcija z znanimi metodami lova.

Avtor zaključuje članek z ugotovitvijo, da je nedopustljivo uničevanje gozdnega drevja in celotne flore do take mere, da se ne more več regenerirati. Ne gre le za gozdno gospodarske cilje, gre za ohranitev celotnega ekosistema, za ohranitev narave, ki kleca zaradi preobremenjenosti.

Tone Levč

Šentanel

danes in v prihodnje

Gotovo ne bomo krivični, če zapišemo, da je Šentanel v zadnjih letih doživel pravo renesanso, gledano z gospodarskega in kulturnega vidika.

Vzpon kraja pogojujejo izredno lepa sončna lega ter dobra komuni kacijska povezanost z dolino. Ta dva elementa sta poleg nekaj moralnih priporočil rodila in razživela kmečki turizem v Šentanelu in okolici. Danes se s kmečkim turizmom aktivno ukvarja 5 kmetij in zagotovo ne bomo ostali pri tej številki, čeprav je vse bolj aktualno vprašanje obdavčitve kmetov, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom. Kmetje, ki prodajajo domače proizvode, pridelane na zemlji, za katero plačujejo davek, naj bi v prihodnje plačevali še dodatni davek za prodane — doma pridelane proizvode. Ta način je pri kmetih naltel na večji ali manjši odpor.

Nedvomno nekateri trdo delo in življenje kmeta še premalo poznajo.

Šentanelci pa se moramo zavedati in priznati, da nismo le sami »krivi« za tako hiter razvoj. Eno poglavitnih vlog je imel pri tem TOZD Lesne — obrat za kooperacijo Ravne na Koroškem, ki je sprožil začetni impulz ter tudi vseskozi bdel nad dogajanjem v Šentanelu. Razvoj vasi je v nekaterih pogledih morda prehitel domačine, čeprav so bili žive priče razvoja. Zato je bilo nujno, da popestrimo tudi kulturno dejavnost. V ta namen smo v okviru kulturno prosvetnega društva, kjer že dolgo in uspešno prepeva zbor »Šentanelski pavri«, ustanovili »Folklorno skupino Luka Kramolc«. S tem je bila dana možnost tudi mladim, da s kulturno dediščino in ohranjanjem starega ljudskega izročila prispevajo velik del za ohranitev in poživitev kulturnega duha. Zavedati se namreč moramo tudi, da v tej gospodarski dirki za »čim boljši jutri«, ne prehitavamo samega sebe in da si v tem turističnem vrvežu še najdemo toliko časa, da se lahko vprašamo: »Kaj pa sem jaz? Kaj smo mi?« Poživitev kulturnih dejavnosti naj bi pripomogla k temu, da bi ljudje spoznali, da so tudi kot subjekti potrebni družbi in družba njim. V Šentanelu je zaživelo tudi družbeno-politično življenje. Na vasi vse bolj uspešno deluje aktiv ZSMS, SZDL, vaška skupnost, v kratkem pa pričakujemo ustanovitev krajevne skupnosti, kar bi nedvomno približalo samoupravo vsem vaščanom. Nedolgo tega smo ustanovili Turistično društvo, ki naj bi prevzelo vlogo koordinatorja v turistični dejavnosti in sami preobrazbi vasi in okolice. Ustanovi-

tev Turističnega društva je bila za Šentanel nujna, kajti kmečka turistična dejavnost pridobiva na množičnosti in s tem v zvezi se bodo pojavljale nove naloge, katere bo reševalo Turistično društvo. Poglavitna naloga turističnega društva bo skrb za čim boljši razvoj kmečkega turizma (stacionarnega in izletniškega), ter gostinske dejavnosti. S tem v zvezi bo treba reševati konkretna vprašanja, kot so: urejenost ter ohranitev kraja, usklajenost cen, ponudbo prilagoditi povpraševanju v okviru možnosti, možnost izobraževanja kmečkih žena v obliki tečajev, kot so kuharski, šivilski itd.

Kaj pa turizem? To vprašanje se ponuja že samo po sebi glede na to, da bi imeli kmetje, ki se ukvarjajo s turizmom v obdobju zime veliko več časa za sprejem in oskrbo turistov. Res je, da Šentanel krasi lepa sončna lega in so zato možnosti za zimski turizem in zimski šport nekoliko omejene, vendar bi v bližnji ali daljnji prihodnosti veljalo misliti tudi na to možnost.

Predsednik KK SZDL
Šentanel
Ivek Marin

Planike — Foto: A. Šertel

BOLEST

Oh, kje si, prelepa Koroška,
kje ti, ziljski moj dom?
In moja sončna Podjuna,
kdaj le te videl spet bom?

Kdaj bom na zemljici rodni
prepeval pesmi si — kdaj?
In v jasnem domačem veselju
preživljal blaženi maj?

O vedri, preblagi spomini,
le polnite dušo, srce,
da daleč v molčeči tujini
umirajo moje želje!

Če grenka me stre bolečina,
iz mrzlih, tujih daljav
sprejmi Koroška premila,
poslednji ljubeči pozdrav!

Levovnik Viktor

Ena izmed domiselnih olepšav za urejeno okolje

Klic pomladi

Molče se je sklanjala nad stekleno košarico in nežno božala drobne otrokove prstke. Gledala je njegov rožnati obrazek, ki je po petem dnevu rojstva že dobival pravo barvo. Bolniška soba je bila polna sonca in skoraj jo je od močne svetlobe bolela glava. Danes pride ponjo mož. Domov gre, domov. Peti porod; upala je, da tokrat zadnji, je srečno potekel in komaj je čakala, da pride nazaj med svoje.

Iz razmišljanja jo je predramil pogovor treh žena s sosednjih postelj. Ta pogovor je bil vsak dan isti. Vse so bile meščanke, edino ena med njimi je bila kmetica. Njihov pogovor se je vrtel le okrog malih in njihove garderobe. Pripovedovale so si, kakšne odevke so prinesle iz Italije, koliko so odštele za zibke, koliko garnituric jih čaka doma, kako jim bodo skrbne mame stregle z juhicami, ko pridejo domov z otrokom, koliko sorodnikov bo z darili prišlo pogledat malega. Njej je bil ta svet tuj in tak majhno in revno se je

počutila med njimi. Spomnila se je, s kolikšno ljubeznijo je prala in likala srajčke, ki so jih za »ta lepše« imeli že njeni štirje. Le plenice je kupila nove in odevke, skromno in preprosto, saj je bila stara že res vsa oguljena. Nič ni vedela o kozmetiki, le mazilo za kožo in puder je poznala. Ne pri tem, ne pri onih. Komaj so bili stari dva mesca, je bila njihova kozmetika sveži zrak in sonce, ki jim je zdravo obarvalo lička. Tudi bolezni, razen včasih smrkavega noska, niso poznali. Rasli so kot samorastniki in so bili krepki in bistri. Velika kmetija je terjala preveč, zato ni ostajalo časa za razvajanje.

Kar zardela je, ko je končno prišel mož in prav nerodno ji je postalo, ko je babica preoblačila njunega malega v skromno garniturico. Oči vseh treh, ki so bile skupaj z njo v sobi, so bile uprte v ta oblačila. Oddahnila se je šele, ko ga je babica položila v mozeve roke rekoč: »No, tu je sedaj ta vaš korenjak. Tak hrust je, da bo lah-

ko že kmalu prijel za plug.« Tako se je pošalila dobra žena.

S solzami v očeh je stiskala k sebi starejše štiri, ko je prišla domov in prav na dnu srca je občutila, da so srečna, presrečna družina.

Že drugi dan je vstala. Treba je bilo oprati plenice, skuhati kosilo, saj so vse te dni, kar je ni bilo, živeli le bolj pri kruhu in mesu in prav željni so bili kaj dobrega. Spravila se je na noge, ki

Ne kuri v gozdovih

so že precej dni ležale in si pustile streči. Ne, njen skrbni in dobri mož je v hlev še ni spustil. Tam je že postoril sam, za kuho in pranje pa je bil preneroden. »Pa bi dobil kakšno žensko za nekaj dni, da bi ti pomagala,« je dejal v zadregi, vendar mu ni pustila. Vsak dinar se pozna, pa tudi dobil bi jo težko, ko so že skoraj vse po službah. Vendar je grenko pomislila na tistih osem mesecev, ki jih imajo zaposlene žene, da se posvetijo le otroku, ona pa je imela le pet dni v bolnici, potem pa se je spet začel njen običajni delovnik. »Kmetica zvečer rodi, zjutraj že vstane«, se je spomnila besed, ki so veljale med kmečkimi ljudmi že stoletja.

Zamišljeno se je sklonila nad malega in ostra bolečina jo je zbodla v križu, da je polglasno zaječala. »Da mi ne umreš,« je zaskrbljeno dejal mož. Nasmehnila se mu je in rekla: »Ne, saj ne smem. Preveč me potrebujete in vseh šest imam preveč rada, da bi vas zapustila, to bo že minilo.«

Ko je stopala čez polje, so se ji tresle noge, vendar se ji je zdelo, da se ji vrača moč, ko je občutila vonj prebujačočih se trav. Pomlad se je vračala z vso naglico, vrnila pa se je tudi ona, da se z vso svojo močjo in ljubeznijo preda družini in gruntu. Le za to dvojje je živela in zdelo se ji je, da je vredno živeti tako življenje. Samo pet dni je ni bilo, pa se ji je zdelo kot večnost in najraje se bi bila sklonila in poljubila prve trobentice, ki so silile k soncu.

Anica Kumer

Gozd opazuj in spoznavaj s fotokamero in ne z uničevanjem rastja in vznemirjanjem živali

STEKLINA-BOLEZEN

V naši zadnji številki VI-HARNIKA ste lahko prebrali kratko informacijo o steklini na našem območju. Tokrat želim posredovati obširnejše obvestilo o tej nevarni, neozdravljivi bolezni.

Vemo, da imamo na področju Prekmurja že nekaj let pojave stekline, toda bliža se še drugi val z avstrijske strani koroškega predela, zato vsemu prebivalstvu narekuje največjo budnost pri izvajanju preventivnih ukrepov. Vsi smo dolžni, posebno še lovci, poskrbeti, da bi to nevarno bolezen čim bolj omejili.

Kaj je steklina? Vsem je verjetno znano, da je steklina huda in v večini primerov neozdravljiva bolezen, ki jo povzroča virus. Za njo obolijo vse toplokrvne živali, predvsem sesalci in človek. Bolezen se širi najpogosteje z ugrizom bolne živali, lahko pa tudi s telesnimi izločki (slina, urin) bolne živali, če le te pridejo na rano. Najpogostejši prenašalci so lisice, psi in mačke.

Kaj lahko storimo v času, ko stekline pri nas še ni in vemo, da je ta že takorekoč pred vrati? Menim, da ni razloga za preplah, vendar pa moramo storiti vse, še posebej lovci, da bi steklina na našem območju, v kolikor do nje pride, potekala v čim milejši obliki. Lovci že nekaj mesecev pospešeno odstreljujejo lisice in bodo skrbeli, da jih bo vedno manj, ostali prebivalci pa so dolžni dosledno izvajati občinski odlok o kontumacu psov in mačk. Tudi lovcem je prepovedan lov s psi.

Omenil sem že o steklini v Prekmurju. Prvi pojav te bolezni so zabeležili 18. 9. 1973 v občini Murska Sobota, 24. 10. 1973 pa še v občini Lendava. Uradni list št. 35/73 prinaša na tej osnovi »Odredbo o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline«, kjer so predpisani tudi natančni veterinarsko-sanitarni ukrepi za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline v SR Sloveniji. Naj jih naštejemo le nekaj, ki jih moramo poznati:

1. Vsak pojav stekline ali, če ugotovimo znake, po kate-

rih sumimo, da je domača žival ali divjad zbolela ali poginila za to neozdravljivo boleznijo (spremenjeno vedenje, močna razdražljivost ali potrnost, napadi na druge živali ali ljudi brez vzroka, izguba prisebnosti, ohromelost spodnje čeljusti ali zadnjega dela telesa in slinjenje), takoj sporočimo pristojni veterinarski inšpekciji ali najbližji veterinarski postaji.

2. Obolele ali okužbe osumljene domače živali morajo lastniki takoj izolirati in o tem obvestiti veterinarsko službo. Zveri, ki pridejo v bližino naselij, čred in kmetij ter se nenavadno vedejo, je treba takoj ubiti (poklicati najbližjega lovca), trupla pa tako zavarovati, da so nedostopna ljudem in živalim, dokler pristojna veterinarska služba ne odredi nadaljnjih ukrepov.

3. Pse ali mačke, ki so ugriznile ali drugače poškodovale človeka, jih takoj strogo izoliramo. Vsak tak primer pa takoj prijavimo veterinarski postaji oziroma zdravstveni organizaciji, ki nato ustrezno ukrepata.

4. Pse in mačke, ki so človeka ugriznile ali poškodovale, jih 15 dni veterinarsko nadzorujemo, ne glede na to, ali so bile proti steklini cepljene ali ne.

5. Pse oziroma mačke, za katere ugotovimo, da so bile v neposrednem stiku z okuženo živaljo, moramo pokončati ne glede na to, če so bile cepljene proti steklini ali ne.

6. Posodo, ovratnico in druge predmete steklih domačih živali moramo zakopati ali sežgati po navodilih in nadzorstvom veterinarske inšpekcije.

Odredba torej v veliki meri pojasnjuje, kdaj naj posumimo na steklino, kako naj ukrepamo in kaj mora vsak izmed udeleženih dejavnikov storiti, da bi se bolezen ne razširila oziroma čim prej zatrla.

Budnost, pomoč in doslednost vseh je nujno potrebna, vedimo pa, da kar smo in bomo storili pravočasno, dosledno in natančno, smo storili zase, za bližnjega, za zdravo okolje in za naše največje bogastvo — zdravje.

Ivo Rogina

ZUPANC FRANC

Mračnega dopoldneva, 30. 1. 1979 je kolektiv žage Mislinja sprejel žalostno vest, da je v Zdravilišču Topolščica ugasnilo življenje, našega bivšega sodelavca Zupanc Franca.

Končala se je njegova življenjska pot, a ostala je boleča izguba za njegove drage in vse, ki so ga poznali in imeli radi.

Zibel življenja mu je stekla 13. 3. 1913 v Tolstem vrhu, v številni delavski družini. Zelo zgodaj se je moral spoprijeti z resnico težkih življenjskih razmer tistega časa. Kot mlad fantič je šel služiti v Brestanico k peku Praprotniku, kjer je raznašal kruh po bližnji in daljni okolici, vse do pričetka druge svetovne vojne. Ze junija 1941 je bil ob množičnem izseljevanju tudi on izseljen v Srbijo,

od koder se je vrnil po osvoboditvi maja 1945.

Ustvaril si je družinsko življenje in se zaposlil v domačem kraju, v tovarni lepenke, kjer je bil do njene likvidacije. Od leta 1950 pa do upokojitve v letu 1968 je delal na žagi, na raznih delovnih mestih, pretežno kot pomočnik gaterista. Tudi prva povojna leta so bili delovni in življenjski pogoji težki, toda on je vse prenašal z voljo do dela in vedrim značajem. Bil je dober gospodar svoji 7-članski družini. S skrbno ženo Štefko sta pridno delala še na zemlji, da družina ni čutila pomanjkanja.

Ze od rane mladosti je bila njegova zvesta življenjska spremljevalka tudi harmonika, s katero je igral in prepeval družbam ob raznih priložnostih.

V pokoj je odšel star 55 let, že precej fizično izčrpan. Komaj 10 let je užival zasluženi pokoj. Verjetno je začetek težke bolezni čutil v sebi že dalj časa, a želel jo je z močno voljo do življenja premagati. Nepopisna bolečina je bila zanj izguba tragično preminulega sina Mirka — sedaj pa je združen z njim v objemu hladne zemlje.

Dragi Franc, kolektiv žage Mislinja ti ob poslednjem slovesu izreka zahvalo za vse tvoje vložene napore v DO.

Čutimo bolečino tvoje izgube in globoko sočustvujemo s tvojo družino.

Delavci žage Mislinja

ZA SPREMEMBO — TOKRAT NASVET GOSPODINJAM

Ze dalj časa so me »nervirali« črni lonci oz. sajasta dna posode, v kateri se je kuhalo na plinskem štedilniku. Krivdo zato sem pripisovala slabi kvaliteti plina, predvsem ob pomanjkanju le-tega. Ker se je dobava plina normalizirala, moji lonci pa postajali iz dneva v dan bolj črni, prižiganje pa vedno težavnejše, sem ob pozornejšem opazovanju ugotovila: nepravilen plamen in izgorevanje plina.

Za zamenjavo drobovja (ventilov, gorilnika itd.) se mi je zdelo prezgodaj, zato sem začela razmišljati, kaj ukreniti in to enkrat brez strokovne moške pomoči.

Snela sem gorilnike, jih prekuhala v kisu in jih tam pustila preko noči. Drugi dan sem jih temeljito skrtačila, očistila vseh saj in nazadnje izprala pod tekočo vodo. Nato sem vzela sesalec in iz plinovodov posesala saje. Bilo jih je kar za tri »turške«. Seveda mora biti pri tem iz varnostnih razlogov ventil na jeklenki dobro zaprt ali še bolje plin odklopljen in izpraznjen dovod plina, da ne bi prišlo do katastrofe. Sesalna cev pri sesalcu naj bo čimkrajša, mora se tesno prilegati cevi dotoka plina.

Poskusite, meni se je izplačalo. Zaenkrat mi ni treba drgniti loncev in tudi s prižiganjem ni več težav.

M. K.

Socialistično samoupravljanje, se pravi pravica do samoupravljanja je nedvomno velika pravica, toda hkrati tudi velika odgovornost, ker mora v sistemu samoupravne demokracije vsak človek imeti vso odgovornost tudi za usodo drugega človeka.

E. Kardelj

Zbor delegatov TOZD OK RAVNE je na seji, dne 7. februarja 1979 razpravljal:

— o zaključnem računu za leto 1978.

To je bila izredno živahna razprava. Na sejo so bili vabljeni tudi člani ZK Tok Gozdarstva Ravne in izvršni odbor osnovne sindikalne organizacije TOZ Gozdarstvo Ravne.

— potrdili so inventuro vsega imetja TOK Gozdarstvo Ravne za leto 1978.

— o proslavi DNEVA ŽENA, ki naj bi bila kvalitetno pripravljena.

V. Gerl

POPRAVEK PODATKOV UPOKOJENCA MAKSA PŠENIČNIKA, KI SO BILI OBJAVLJENI V JANUARSKI ŠTEVILKI VIHARNIKA

Maksu Pšeničniku se opravičujemo za neljubo pomoto, ker smo mu zmanjšali družino kar za štiri člane.

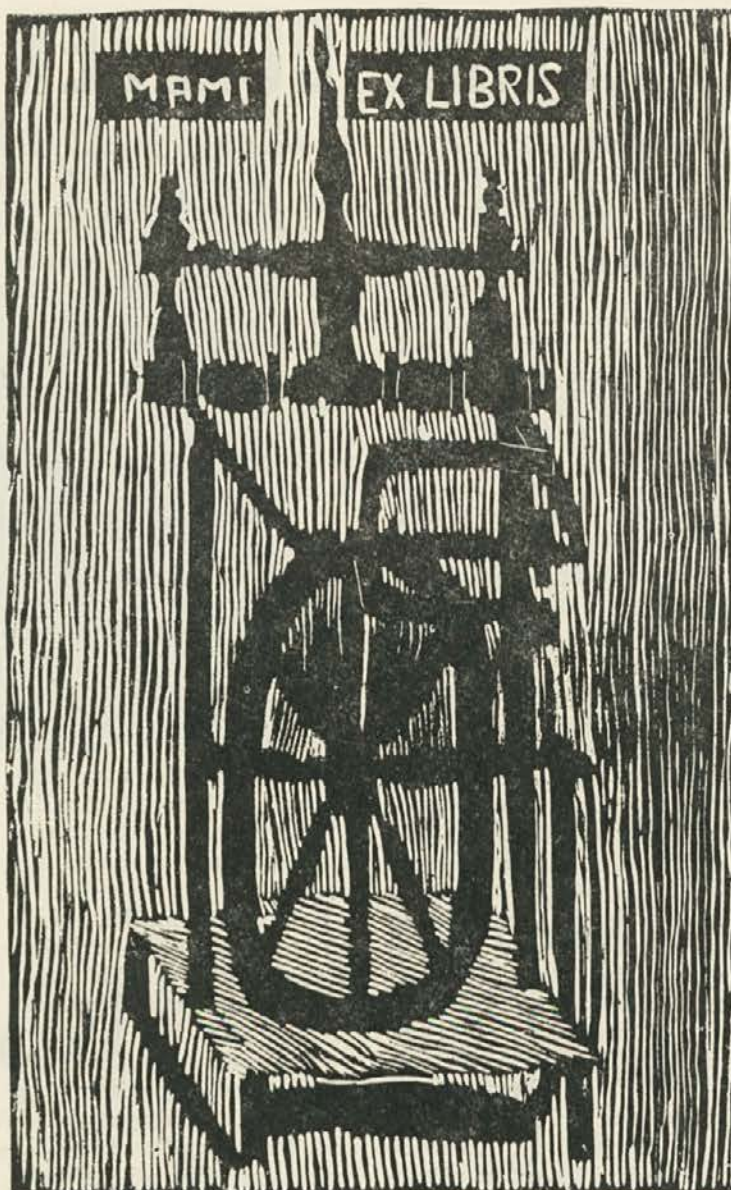
Pšeničnik Maks je oče štirinajstih otrok.

Verjetno je oče najštevilnejših otrok pri LESNI Slovenj Gradec, za kar mu iskreno čestitamo.

M. K.

Rod Pšeničnikov ne bo izumrl

Marjana Sedovnik, Slovenj Gradec

MED GOZDOVI

Večerni mrak razpenja svoja krila
med smreke lega na prstena tla,
v svoj plašč je senca tihi vrt zavila,
noč kraljica svojo pot vesla,
in plašno zre po gori krog,
srebrno luč na smreke lije.
Le ve, da tu šepetajo gozd in log,
da med smrekami se srce spočije.

Med smrekami na trdih tleh,
motorna žaga večkrat smrtno pesem
poje...
Stoletne smreke nemo se poslovijo,
od gorske domovine svoje.

Kako je lepo med gozdovi,
ki nam ste zgodovine čas...
Za časa borbe, je v gorah od groze
skala zadržtela,
in gozdna jasa pila je junaka kri.
Takrat je smreka, njemu v slovo —
Himno zapela, obljubila, da bo krila,
njegovo srce do konca dni...

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, n. sol. o.

Ureja uredniški odbor:

Vida Vrtnjak, Tone Modic, Ludvik Kotnik, Jože Gosak, Marija Krautberger, Oto Čegovnik, Hedvika Janše, Jurij Šumečnik, Andrej Sertel, Marjan Čuješ, Maks Nabernik.

Glavni urednik: Andrej Sertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Znidaršič, naklada: 5000 izvodov.

Klišeji in tisk: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1979.